

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 08 Eylül 2021
Sayı : 1869

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

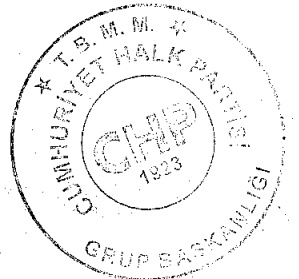
3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve gerekçeleri ilişiktir.

Gereğini arz ederim.

Turan AYDOĞAN

İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih : 01 Ekim 2021	Esas No: 43803

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
08 Eylül 2021
Numara

TBMM GENEL GÜMRÜK
08 Eylül 2021
873082

GENEL GEREKÇE

Mücbir sebep, “önceden nazara alınmasına ve bunun neticesi olarak bertaraf edilmesine imkân bulunmayan ve harici bir tesirden ileri gelen hadisedir. Bu hadise tabii bir kuvvetten (fırtına, zelzele, su basması gibi) veya üçüncü bir şahsın fiilinden yahut resmî bir memnuiyetten ileri gelebilir. Böyle hallerde borçlu borcundan kurtulur.” şeklinde tanımlanmıştır.

Hukukumuzda “Borçlunun sorumlu olmadığı imkânsızlık” olarak tanımlanan bu kavramla ilgili Borçlar Kanununda hükümler vardır. Aynı şekilde uluslararası hukukta da “mücbir sebep” olgusu geniş biçimde yer almaktadır.

Ayrıca emprevizyon ilkesi olarak adlandırılan bir kavram daha mevcuttur. Emprevizyon ilkesi, diğer bir deyişle öngörülemezlik ilkesi, sözleşme kurulduğu sırada öngörülemeyen ve öngörülmesi beklenmeyen olağanüstü durumların ortaya çıkması halinde, sözleşmesel ilişkilerde ahde vefa gereğince edimlerin yerine getirilmesi kuralının istisnasıdır.

Kamu-Özel İşbirliği (KÖİ) şeklinde hayata geçirilen kamu hizmeti nitelikli projeler, son 3 yılında çok riskli bir boyuta ulaşmış durumdadır. Bu risklerin ana başlıkları şu şekildedir;

- Özel sektörün kullandığı kredilere hazine garantisi verilmiştir
- Söz konusu hizmetlerin bedelleri yabancı para (YP) cinsinden ve fahiş tutarlarda belirlenmiştir; dolayısıyla hizmeti kullanmak durumunda olan vatandaş vergi karşılığında alması gereken hizmete ekstradan para ödeyecektir.
- Projelere verilen talep garantilerinin gelecekte kamuya miktarı belirli olmamakla birlikte büyük yükler getireceği ortadadır; dolayısıyla, hizmeti kullanan fahiş bedel öderken, hizmeti kullanmayan vatandaşlar da ödedikleri vergiler üzerinden yandaşlara kaynak aktaracaktır.
- Verilen kredi-talep garantileri YP cinsinden olduğu için; TL ile çalışan Türkiye ekonomisi, artan döviz kurları ile katlanan bir yük ile karşı karşıya kalacaktır.
- Elinde yeterli kaynak olmasa da kamunun bu projeleri borçlanarak gerçekleştirmesi mümkündür. Kamu görünürde borçlanmamakta, ama belirsiz bir maliyeti de karşılamayı garanti etmektedir.

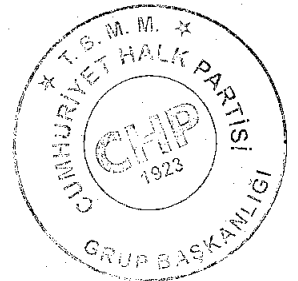
Sayıştay Başkanlığı’nın yayınlamış olduğu raporlara göre, hazine garantili köprü, tünel, otoyol, hastane havalimanı için yandaş şirketlere ödenen kur farkı nedeniyle ciddi bir rakama ulaşmıştır. 2014-2019 yılları arasında hazinenin ödediği para tamı tamına 61 milyar 719 milyon Türk Lirasıdır.

Söz konusu bu köprü, tünel, havaalanı, hastane gibi tesislerin sözleşmelerine göre, görevli şirketlere yapılacak garanti ödemelerine esas teşkil eden geçiş ücretleri, o yılın 2 Ocak tarihli döviz kuru üzerinden hesaplanmaktadır.

Dünyada ve ülkemizde görülmemiş bir salgın hastalık mevcuttur. Salgın nedeniyle işyerleri kapanmakta vatandaşlar ekonomik olarak ülke tarihinde görülmemiş bir yoksunluk yaşamaktadır. Bu koşullarda devletin sözleşme yaptığı şirketlere her gün artan döviz kuru üzerinden araç, yolcu ve hasta garantisi ücretleri vatandaş üzerinden ödenmektedir. Oysa salgın ve ona koşut yasaklar nedeniyle köprülerden araçlar daha az geçmekte, havaalanlarından yolcular daha az yararlanmaktadır.

Şüphesiz dünyada ve Türkiye'deki salgın tam anlamıyla bir mücbir sebeptir. Bu bağlamda, koşullar değerlendirildiğinde ortada çok ciddi bir kamu zararı oluşmaktadır. Oluşan bu zararın hukukun da gösterdiği yol ile ortadan kaldırılması ve vatandaşın üzerinde salgın döneminde daha da katlanarak oluşan yükün alınması amacıyla, sosyal devlet ilkesi çerçevesinde, kamu yararı güdülerek kanunda değişikliğin yapılması gerekli görülmüştür.

MADDE GEREKÇELERİ

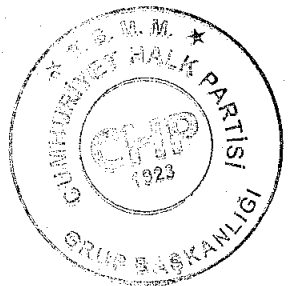
MADDE 1- Mücbir sebep nedeniyle yap-işlet-devret projelerinin sözleşmelerinden kaynaklı oluşan kamu zararının hukukun da gösterdiği yol ile ortadan kaldırılması ve vatandaşın üzerinde salgın döneminde daha da katlanarak oluşan yükün alınması amaçlanmıştır.

MADDE 2- Mücbir sebep nedeniyle yap-işlet-devret projelerinin sözleşmelerinden kaynaklı oluşan kamu zararının hukukun da gösterdiği yol ile ortadan kaldırılması ve vatandaşın üzerinde salgın döneminde daha da katlanarak oluşan yükün alınması amaçlanmıştır.

MADDE 3- Teklifin 2. Maddesiyle 3996 sayılı Kanuna eklenen madde hükmünün bu Kanunun yayımı tarihinden önce yapılmış olan sözleşmelere de uygulanması öngörülmektedir.

MADDE 4- Yürürlük maddesidir.

MADDE 5- Yürütme maddesidir.

**BAZI YATIRIM VE HİZMETLERİN YAP-İŞLET-DEVRET MODELİ
ÇERÇEVESİNDE YAPTIRILMASI HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 8/6/1994 tarihli ve 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2- 3996 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Zorlayıcı nedenlerle yükümlülüklerin yeniden düzenlenmesi

EK MADDE 3- Tabii afet, tehlikeli salgın hastalık ya da ağır ekonomik bunalım hâllerinde ya da döviz kurunda geniş ölçekli istikrarsızlıkların yaşandığı durumlarda; bu Kanun ile 4/12/1984 tarihli ve 3096 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Dışındaki Kuruluşların Elektrik Üretimi, İletimi, Dağıtımı ve Ticareti ile Görevlendirilmesi Hakkında Kanun, 28/5/1988 tarihli ve 3465 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü Dışındaki Kuruluşların Erişme Kontrollü Karayolu (Otoyol) Yapımı, Bakımı ve İşletilmesi ile Görevlendirilmesi Hakkında Kanun, 25/8/2011 tarihli ve 652 sayılı Özel Barınma Hizmeti Veren Kurumlar ve Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 23 üncü maddesi ve 16/8/1961 tarihli ve 351 sayılı Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurt Hizmetleri Kanununun 20 nci maddesi uyarınca yap-işlet-devret ve yap-kirala-devret modelleri çerçevesinde gerçekleştirilen projeler kapsamında, kamu ya da yüklenici zararının veya proje konusu olan kamusal nitelikli hizmetten yararlananların hizmetten yararlanmasını engelleyecek düzeyde kullanım bedeli artışlarının engellenmesi amacıyla, ilgili projelere ilişkin sözleşme hükümleri, İdarenin ya da yüklenicinin istemi üzerine yeniden düzenlenebilir. Bu kapsamdaki sözleşme değişikliklerinde, sözleşme bedelinin artırılmaması kaydıyla kullanım bedeli veya hizmet bedeli artırılmak veya azaltılmak suretiyle değiştirilebilir. Sözleşme bedeli, net bugünkü değer dikkate alınarak belirlenir ve net bugünkü değer hesaplanmasına ilişkin esaslara yönetmelikte yer verilir. İdare tarafından gerekli görülmesi hâlinde yükleniciye ödenecek kullanım bedeli ödemelerine ilişkin Türk lirası veya döviz cinsinden alt ve üst limitler sözleşme değişikliği düzenlemelerine uygun olarak belirlenebilir.”

MADDE 3- (1) Bu Kanunla 3996 sayılı Kanuna eklenen madde hükmü, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce akdedilmiş sözleşmelere de uygulanır.

MADDE 4- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

